

PREZBIAKUZIJA KAO OPSTRUKCIJSKI ČINITELJ U PSIHOSOCIJALNOJ STRUKTURI OSOBE

MORANA VOUK I BRANKO RADOVAČIĆ

Primljeno: prosinac 2000.
Prihvaćeno: prosinac 2001.

Izvorni znanstveni rad
UDK: 376.33

Jedna od karakterističnih involutivnih promjena koje se javljaju kod osoba treće životne dobi jest prezbiakuzija ili staračka naglušost. Uzroci prezbiakuzije su sigurno mnogobrojni. Nedovoljno su istraženi a jedan od značajnijih uzroka sigurno je opće propadanje organizma. U ovom se radu na uzorku od 66 ispitanika u kojih je dijagnosticirana prezbiakuzija, podijeljenih u dvije skupine (ispitanici u domu umirovljenika i ispitanici koji žive u vlastitom domu), na osnovi Skale Osobnost, upitnika PIPSL (Owens, Raggio, 1988), željelo ispitati razlike u osobnom doživljavanju psihosocijalnih teškoća koje uzrokuje oštećenje sluha s obzirom na različite uvjete smještaja ispitanika. Dobiveni rezultati potvrdili su hipotezu da postoji statistički značajna razlika između skupina ispitanika koje su smještene u domu umirovljenika i u vlastitom domu.

Ključne riječi: prezbiakuzija, naglušost, starenje

Uvod

Problematika starijih osoba tema je koja postoje sve aktualnija, posebice u razvijenim zemljama u posljednjih nekoliko desetljeća, kako zbog kompleksnosti tako i zbog "booma" starije populacije. Odgovor na pitanje "što je starost?" složen je i višeslojan. Posljedice starosti reflektiraju se u svim vidovima života, od smanjene psihičke vitalnosti i energije, senzornomotornih kapaciteta, lošijeg fizičkog zdravlja, do smanjene brzine mentalnih procesa koje su posljedica objektivnih i subjektivnih promjena u pojedincu. Pojave starenja se očituju na svim organima u kojima dolazi do niza karakterističnih involutivnih promjena. Promjene se očituju i na osjetnim organima pa između ostalog i na slušnom organu čija se funkcija smanjuje što rezultira staračkom nagluhošću ili prezbiakuzijom.

Prezbiakuzija (lat. presbyacosis) je fiziološka pojava propadanja funkcije slušnog organa. Nju karakterizira specifična klinička slika koja se ogleda u binauralnom simetričnom oštećenju sluha progresivnog karaktera. Oštećenje najprije zahvaća područje visokih frekvencija (iznad 4KHz), da bi s vremenom došlo i do oštećenja u frekvencijskom spektru govornog prostora. Ako

prezbiakuzija u osobe nije pravovremeno dijagnosticirana i shodno tome ako pravovremeno nisu poduzeti rehabilitacijski postupci u pravilu dolazi do teškoća u govorno-socijalnoj komunikaciji i u najtežim slučajevima do socijalne izolacije osobe. Prezbiakuzija uvjetuje postupni gubitak sluha koji se javlja, u pravilu, nakon šezdesete godine života. Povećanjem kronološke dobi, krivulja oštećenja sluha poprima sve strmiji oblik, pa se i frekvencijski prostor slušanja govora znatno sužava. Etiologija prezbiakuzije do danas nije posve razjašnjena, češća je kod muškaraca nego kod žena i nerijetko je praćena tinitusom. Uz vjerojatno mnogobrojne uzroke, čini se da je opće propadanje organizma jedan od važnijih uzroka njenog nastajanja.

Zbog oslabljenog selektivnog slušanja, razumijevanje govora je otežano u standardnim komunikacijskim uvjetima a pogotovo u uvjetima pozadinske buke. Kod selektivnog slušanja važne su ponajprije visoke frekvencije koje pomažu u određivanju smjera izvora zvuka a upravo su visoke frekvencije kod osoba s prezbiakuzijom najviše oštećene. Prezbiakuzija se ne može izliječiti. Moguće je usporiti njezin tijek i ublažiti